

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-65>

FACTORS OF CRIMINALIZATION OF SOCIALLY DANGEROUS ACTS AGAINST ROAD SAFETY AND TRANSPORT OPERATION

ФАКТОРИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ДІЯНЬ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ ЯКІ ВЧИНЯЮТЬСЯ ЩОДО ІНОЗЕМЦІВ

Osyenko R. I.

*PhD in Law, Associate Professor
at the Department of Operational
and Investigative Activities
and Information Security
of the Faculty No. 3,
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Осипенко Р. І.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
та інформаційної безпеки
факультету № 3,
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Сучасний розвиток суспільних відносин та його вплив на формування правової платформи протидії злочинності визначають актуальність проведення розвідок в царині факторів, що обумовлюють встановлення кримінальної відповідальності порушень у будь-якій сфері суспільного життя. Це стосується й дослідження факторів, які обумовлюють криміналізацію порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Встановлення кримінальної відповідальності за вчинення порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту залишається актуальним і складним питанням. Вдосконалення транспортних засобів, розробка нових транспортних технологій, з одного боку, створюють передумови для більш ефективного убезпечення дорожнього руху, а з іншого – появу нових суспільних відносин, посягання на які може становити суспільну небезпеку та вимагати їх кримінально-правової охорони.

В.А. Мисливий виокремлює такі фактори криміналізації суспільно небезпечних діянь проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: соціально-економічні; соціально-технічні; кримінально-правові; кримінологічні; процесуальні; криміналістичні; організаційні; соціально-психологічні; освітньо-професійні; міжнародно-правові [1, с. 101-102]. У цілому, можна погодитись з вченим щодо визначення

кола факторів, які обумовлюють криміналізацію суспільно небезпечних діянь у сфері безпеки дорожнього руху. Однак, маємо зазначити, що для більш детального дослідження цих факторів, доцільнішим було б розділити їх на дві групи: підстави та умови, оскільки знання про те, що є причиною, а що є умовою прийняття рішення про встановлення кримінальної відповідальності за суспільно небезпечні діяння у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту має вирішальне значення для процесів творення та вдосконалення сучасного кримінально-правового законодавства.

Вважаємо, що: а) можливість процесуального виявлення, закріплення та доведення предмета доказування; б) можливість створення криміналістичних методик розслідування та судочинства тощо; в) наявність правоохоронних структур, здатних забезпечити виявлення, розслідування й судовий розгляд суспільно небезпечних діянь; г) рівень правосвідомості учасників дорожнього руху та здатність сприймати діяння як злочин; д) стан професійної підготовки осіб, які застосовують кримінальний закон щодо суспільно небезпечних діянь у сфері безпеки дорожнього руху – є саме умовами прийняття рішення про встановлення кримінальної відповідальності за порушення у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту.

Виходячи з цього, можна стверджувати, що за В.А. Мисливим існують наступні підстави криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: соціально-економічні; соціально-технічні; кримінально-правові; кримінологічні; міжнародно-правові. Серед зазначених підстав виокремлення таких двох груп, як соціально-економічні та соціально-технічні, дещо не враховує сучасних тенденцій розвитку кримінально-правового забезпечення безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Від додавання першої половини слова «соціальний», в принципі, нічого не змінюється, а окремо соціальна підстава криміналізації не досліджується. Економічні та технічні підстави також аналізуються в контексті розвитку соціальних, що хоча й підтверджує їх суспільну значущість, однак дещо обмежує їх дослідження.

До підстав криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту відносяться такі: соціальні; науково-технічні; економічні; кримінологічні; кримінально-правові; політичні; нормативно-правові (міжнародно-правовий, конституційно-правовий). соціальні (зміна тяжкості та ступеня суспільної небезпеки цілої групи злочинів чи окремого злочину; поява нових, зміна існуючих

суспільних відносин тощо); науково-технічні (рівень наукового забезпечення безпеки експлуатації транспортних засобів; стан розробленості технічних засобів регулювання дорожнього руху тощо); економічні (розвиток, поширеність окремих видів дорожнього транспорту; розподіл транспортних засобів за окремими галузями тощо); кримінологічні (зміни у рівні, структурі або динаміці порушень безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту; виявлення нових причин та умов вчинення зазначеної групи злочинів тощо); кримінально-правові (наявність прогалин в законодавстві про кримінальну відповідальність; необхідність адекватного, справедливого та невідворотного застосування кримінальної відповідальності за дану групу злочинів тощо). політичні (перспектива вступу до європейської та міжнародної спільноти, виконання зобов'язань в сфері забезпечення прав і свобод людини і громадянина тощо); нормативно-правові (стан розробленості норм, правил та стандартів безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту; необхідність вдосконалення нормативно-правової бази з зазначеного питання тощо). Для справи протидії злочинності найголовнішим є те, що зазначені підстави криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту мають відповідати інтересам суспільства, держави та окремого громадянина.

Таким чином, проведене дослідження дозволило підсумувати, що перспективами подальших розвідок у даному напрямі є детальний аналіз умов, окремих підстав криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Побудоване таким чином дослідження допоможе розкрити сутність факторів криміналізації порушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, простежити сучасні тенденції встановлення кримінальної відповідальності за дану групу злочинів.

Література:

1. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: монографія. Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.